Список використаних джерел:

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV.
2. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 05.10.2017 р. № 2164-VIII.
3. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. Наказ МФУ від 30.11.1999 р. № 291.
4. Мочерний С.В., Ларіна Я.С., Устенко О.А., Юрій С.І. Економічний енциклопедичний словник: У 2 т. Т. 1 / За ред. С.В. Мочерного. – Львів: Світ, 2005. – 616 с.
5. Завгородній К.В. Формування та розвиток логістичного аутсорсингу в умовах регіональних трансформацій. Дис. на здобуття наук. ступеня к.е.н. [Електронний ресурс]. – Режим доступу https://www.onaft.edu.ua/download/dissertation/thesis/Dyser_Zavhorodniy.

Ящук О.Й.
студентка,
Науковий керівник: **Шот А.П.**
кандидат економічих наук, доцент,
Львівський національний університет
імені Івана Франка

ОБЛІК РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ ТА ШЛЯХИ ЙОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ

Фінансовий стан суб'єкта господарювання визначається його взаємовідносинами з іншими господарюючими суб'єктами та станом розрахунків між ними. З розвитком ринкових відносин, суб'єкти господарювання частіше використовують відстрочку платежу при купівлі товарів у постачальників. Внаслідок цього у підприємства виникає поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи та послуги. Розмір даного виду зобов'язань потрібно контролювати, оскільки з однієї сторони вони представляють собою тимчасово вільні обігові кошти, а з іншої – чинять вплив на фінансову стійкість та платоспроможність суб'єкта господарювання. Недосконаліть розрахунків з постачальниками та підрядниками часто стає причиною виникнення значної кредиторської заборгованості, що призводить до порушення фінансової й розрахункової дисциплін. Причиною порушення розрахункової й фінансової дисциплін може бути недосконаліть ведення бухгалтерського обліку за розрахунковими операціями. Саме тому ефективне та своєчасне ведення розрахунків з постачальниками, достовірне відображення інформації набуває великого значення, що свідчить про необхідність їхнього вдосконалення.

Серед вітчизняних вчених проблемні аспекти стосовно обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками досліджували Л. М. Братчук, Ф. Ф. Бутинець, Г. В. Власюк, С. Ф. Голов, В. М. Добровський, М. Ф. Огійчук, О. М. Петрук, Е. Ф. Югас та інші. Серед зарубіжних вчених, питанням

удосконалення обліку розрахунків з постачальниками займалися М. Ф. Ван Бред, Е. С. Хендріксен. В працях вчених розглянуто наукові підходи до регулювання, підтримання оптимальної частки поточних зобов'язань за товари, роботи, послуги у фінансовій звітності, обґрунтовано їх вплив на фінансову стійкість та платоспроможність підприємства. Проте залишається низка невирішених питань, які потребують подальшого дослідження.

Метою дослідження є визначення економічної сутності зобов'язань перед постачальниками, з'ясування сутності договірних відносин підприємства, контроль за своєчасністю оплат відстрочених платежів. Тому набуває великого значення правильне, ефективне та своєчасне ведення розрахунків з постачальниками та підрядниками та достовірне їх відображення у фінансовій звітності підприємства.

Правові засади ведення обліку розрахунків з постачальниками і підрядниками регламентується П(С)БО 11 «Зобов'язання»[1], а технологія обробки облікової інформації залежить від обраної на підприємстві форми бухгалтерського обліку.

Перед етапом формування взаємовідносин з постачальниками, необхідно здійснювати їх ретельний пошук та підбір. Е. Ф. Югас сформував умови, яких варто дотримуватись в процесі вибору постачальників, а саме:

- цінова конкурентноспроможність;
- умови платежу, відтермінування оплат;
- гарантійні строки;
- післяпродажне обслуговування;
- відповідність продукції стандартам якості;
- можливість закупівлі безпосередньо у виробника або оптовика;
- фінансовий стан;
- виробнича потужність та обсяги випуску продукції [1].

Даний список можна доповнити іншими умовами, враховуючи специфіку підприємства.

Порядок розрахунків з постачальниками визначаються договором, внаслідок виконання якого у підприємства виникають поточні зобов'язання – кредиторська заборгованість. Такий договір є формою реалізації товарно-грошових відносин в економіці. При укладенні договору виникає юридичне зобов'язання, яке не відображається на рахунках обліку. Таке юридичне зобов'язання відображатиметься в обліку в тому випадку, коли сторони перейдуть до виконання взятих на себе зобов'язань. Для цього доцільно відображати юридичні зобов'язання на позабалансовому рахунку 042 «Непередбачені зобов'язання» [6, с. 678]. Після того, коли юридичні зобов'язання відповідатимуть критеріям бухгалтерського обліку, їх необхідно виключити з позабалансового рахунку та відобразити на рахунках бухгалтерського обліку. Це сприятиме забезпеченню користувачів достовірною інформацією про заборгованість підприємства.

Підприємству необхідно застосовувати в бухгалтерському обліку методи оцінки, які мають запобігати заниженню оцінки зобов'язань. Виходячи з вказаного принципу, облік кредиторської заборгованості за товари, роботи,

послуги здійснюється лише одним методом – за вартістю, що зафіксована у первинних документах на дату її визнання. Відповідно до П(С)БО 11 «Зобов'язання» кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги, як і всі поточні зобов'язання, відображається в балансі за сумою погашення. До елементів облікової політики підприємства щодо кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги варто віднести і методи оцінки зобов'язань в операціях пов'язаних сторін. Це важливо, виходячи з двох облікових завдань:

− обґрунтування суми податкового кредиту з податку на додану вартість, який виникає в наслідок придбання товарів, робіт, послуг;

− обґрунтування величини витрат, що враховуються при обчисленні об'єкта оподаткування [4, с. 265].

Для контролю за своєчастністю оплат відстрочених платежів та ефективного управління зобов'язаннями підприємства, доцільно формувати платіжний календар. У календарі відображається загальна заборгованість за постачальниками, прострочена заборгованість на початок періоду, заборгованість за вибраний період а також заборгованість за відстроченими платежами, яка має бути погашена на кінцеву дату виконання зобов'язань за договором поставки та умовами відтермінування оплати (табл. 1).

Таблиця 1

Платіжний календар

Контрагент	Загальна заборгованість	Прострочена заборгованість на початок періоду	Заборгованість за вибраний період	01.10.	02.10.	03.10.	04.10.	05.10
1								
….								

Організація обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками повинна забезпечити своєчасну перевірку розрахунків з постачальниками та підрядниками; попередження прострочки кредиторської заборгованості. Одним із напрямів удосконалення обліку розрахунків з постачальниками, повинна бути вдало обрана облікова політика підприємства щодо обліку кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги, яка має включати методичні, організаційно-управлінські та податкові аспекти.

На основі проведеного дослідження можна сформувати наступні висновки:

1. Причиною виникнення розрахункових операцій з постачальниками є укладення договору, внаслідок якого виникають юридичні зобов'язання. Для відображення цих зобов'язань доцільно використовувати в буххалтерському обліку позабалансовий рахунок 042 «Непередбачені зобов'язання». Після виконання взятих на себе зобов'язань, необхідно відображати їх на рахунках бухгалтерського обліку.

2. Підприємству необхідно застосовувати в обліку ті методи оцінки, які не будуть запобігти заниженню зобов'язань. Саме тому облік кредиторської заборгованість необхідно здійснювати за вартістю, зафіксованою у первинних документах на дату їх визнання, тобто, за сумою погашення.

3. Для контролю за своєчасністю оплат відстрочених платежів, доцільно формувати платіжний календар, де відображена заборгованість, яка має бути погашена на кінцеву дату виконання зобов'язання по оплатах за договорами поставки та умовами відтермінування оплати.

Усі ці заходи допоможуть слідкувати за розрахунками з постачальниками, у встановлені строки погашати заборгованість, а також достовірно відображати інформацію про кредиторську заборгованість в бухгалтерському обліку.

Список використаних джерел:

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання»: наказ Міністерства фінансів України від 8 жовтня 1999 р. № 237 [Електронний ресурс] – Режим доступу http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00.

2. Бойчук А.А. Актуальні проблеми облікової політики / А.А. Бойчук // Сталий розвиток економіки: [всеукр. наук.-виробн. журнал]. – 2012. – № 2. – С. 56-58.

3. Власюк Г.В. Шляхи вдосконалення бухгалтерського обліку розрахунків з постачальниками / Г.В. Власюк // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. – 2009. – № 5. С. 40-44.

4. Мушинський В. В. Внутрішньогосподарський контроль забезпечення виконання зобов'язань підприємства та фактів їх зміни: методичний підхід [Електронний ресурс] / В.В. Мушинський // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. – № 1 (22). – С. 263-279.

5. Югас Е.Ф. Економічна сутність договірних відносин підприємства та форми розрахунків з постачальниками і підрядниками / Е.Ф. Югас // Економічний вісник університету. – 2011. – № 17/2 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: ttp://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Evu/2011_17_2/Yugas.

6. Владика О.Є. Шляхи вдосконалення обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками / О.Є. Владика // «Молодий вчений». – 2016. – № 12.1 (40) – С. 677-680.